

Pranešimas spaudai

Liuksemburgas, 2017 m. birželio 29 d.

„ES parama jauniems ūkininkams turi būti tikslingesnė“ – teigia ES auditoriai

Remiantis nauja Europos Audito Rūmų ataskaita, ES parama jauniems ūkininkams yra per dažnai prastai nustatyta, be konkrečių rezultatų ar poveikio. Auditoriai ragina paramą paskirstyti geriau, kad būtų skatinama veiksminga kartų kaita.

Audito metu daugiausiai dėmesio buvo skirta keturioms ES valstybėms narėms, kurios jauniems ūkininkams (t. y., iki 40 metų amžiaus) skiria daugiausiai lėšų: Prancūzijai, Ispanijai, Lenkijai ir Italijai. Auditoriai nustatė reikšmingų valdymo skirtumų tarp 1-ojo ramsčio išmokų, kurios sudaro 25 % papildomų jaunųjų ūkininkų pajamų prie tiesioginių išmokų, ir 2-ojo ramsčio išmokų pirmą kartą įsikuriantiems jauniems ūkininkams.

1-ojo ramsčio atveju pagalba nėra pagrįsta patikimu poreikių vertinimu, ji neatspindi pagrindinio tikslo skatinti kartų kaitą, ne visuomet teikiama tiems jauniems ūkininkams, kuriems jos reikia, ir kartais teikiama valdoms, kuriose jaunieji ūkininkai vaidina tik menką vaidmenį. Valstybės narės nekoordinuoja 1-ojo ramsčio išmokų su 2-ojo ramsčio parama jauniems ūkininkams. Pagalba teikiama standartizuota forma, todėl neatsižvelgiama į konkrečius poreikius, išskyrus papildomų pajamų poreikį. Bendra stebėjimo ir vertinimo sistema neturi rezultatų rodiklių.

Nors 2-asis ramstis iš esmės grindžiamas neapibrėžtu poreikių vertinimu, jo tikslai iš dalies atspindi bendrąjį tikslą skatinti kartų kaitą. Teikiant pagalbą labiau tiesiogiai atsižvelgiama į jaunųjų ūkininkų prieigos prie žemės, kapitalo ir žinių poreikius. Pagalbos suma paprastai yra susijusi su poreikiais ir skiriama skatinti konkrečius veiksmus (pavyzdžiui, pradėti taikyti ekologinį ūkininkavimą, vandens ar energijos taupymo iniciatyvas); Verslo planai yra naudingos priemonės, tačiau audituotose valstybėse narėse jų kokybė buvo įvairi. Vadovaujančiosios institucijos ne visuomet taikė atrankos procedūras, pagal kurias teiktų pirmenybę geriausiems projektams.

„Veiksminga parama jauniems ūkininkams yra labai svarbi, jei siekiama, kad ūkininkavimas būtų tvarus kelias kartas“, – pareiškė už ataskaitą atsakingas Europos Audito Rūmų narys Janusz Wojciechowski. – Tačiau nustatėme mažai šių priemonių rezultatų įrodymų, ir įrodymų, kad jos iš tikrųjų padeda jauniems ūkininkams, daugiausia dėl nepakankamo orientavimosi į tikslus ir prastų

Šio pranešimo spaudai tikslas – pateikti Europos Audito Rūmų priimtos specialiosios ataskaitos pagrindines mintis.

Visą ataskaitą rasite www.eca.europa.eu.

ECA Press

Mark Rogerson – atstovas ryšiams Tel. (+352) 4398 47063 Mob. tel. (+352) 691 55 30 63
Damijan Fišer – atstovas spaudai Tel. (+352) 4398 45410 Mob. tel. (+352) 621 55 22 24
12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg
E. paštas: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

kokybės rodiklių.“

Nors 2007–2013 m. laikotarpiu projektų atrankos kriterijai buvo pateikti vėlai, pagal juos nebuvo galima suteikti pirmenybės geriausiems projektams, kadangi minimalios ribos buvo arba per žemos, arba jų nebuvo visai. Kai kuriose valstybėse narėse biudžetas buvo išnaudotas programavimo laikotarpio pradžioje, todėl vėliau įsikūrę ūkininkai neturėjo galimybės gauti finansavimą.

„Kad pagalba būtų veiksminga, ES ir valstybės narės visų pirma turi geriau apibrėžti, ką jos nori remti ir kokio rezultato reikėtų laukti iš Europos pagalbos, ir tuomet susitelkti į pasiektos pažangos vertinimą“ – pridūrė **J. Wojciechowski**.

Auditoriai rekomenduoja, kad Europos Komisija ir valstybės narės:

- pagerintų savo intervencijos logiką, sustiprindamos poreikių vertinimą ir nustatydamos tikslus, kurie atspindi tikslą skatinti kartų kaitą;
- gerinti priemonių taikymo tikslingumą, taikant geresnę projektų atranką ir verslo planų naudojimą;
- gerinti stebėjimą ir vertinimą, remiantis geriausia valstybių narių praktika.

Pastabos leidėjams

Bendras ūkininkų skaičius ES (išskyrus Kroatiją) per pastarąjį dešimtmetį sparčiai sumažėjo – nuo 14,5 milijono ūkininkų 2005 m. iki 10,7 milijono ūkininkų 2013 m. Jaunųjų ūkininkų skaičius tuo pačiu laikotarpiu sumažėjo nuo 3,3 milijono iki 2,3 milijono. Kadangi ūkininkų skaičius sumažėjo visose amžiaus grupėse, jaunųjų ūkininkų procentinė dalis išliko palyginti stabili ir sudarė šiek tiek daugiau nei 20 %. Tačiau tarp valstybių narių yra didelių skirtumų.

2007–2020 m. ES skyrė 9,6 milijardo eurų pagalbos jauniems ūkininkams stiprinti ūkių konkurencingumą ir skatinti kartų kaitą žemės ūkio sektoriuje. Kartu su valstybių narių 2-ojo ramsčio įsikūrimo priemonės bendruoju finansavimu visa viešoji parama sudaro 18,3 milijardo eurų. 2007–2013 m. laikotarpiu ES įsikūrimo pagalbą gavo beveik 200 000 jaunųjų ūkininkų.

Specialioji ataskaita Nr. 10/2017: „Teikiant ES paramą jauniems ūkininkams reikėtų daugiau dėmesio skirti veiksmingos kartų kaitos skatinimui“ paskelbta 23 ES kalbomis Europos Audito Rūmų interneto svetainėje (eca.europa.eu).